

О

ОБ'ЄКТ ЕКОМЕРЕЖІ – окрема складова частина екомережі, що має ознаки просторового об'єкта: певну площу, межі, характеристики тощо.

До О. е. належать території та об'єкти ПЗФ, водного фонду, ліс. фонду, сільськогосп. угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті); ділянки природ. ландшафтів, курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні та об'єкти ін. типів, що визначаються зак-вом України і є частиною структурних тер. елементів екол. мережі – природ. регіонів, екол. коридорів, буферних зон.

З О. е. складаються структурні елементи екомережі. Структурні елементи екомережі – території екомережі, що відрізняються за своїми функціями. До структурних елементів екомережі належать ключові, сполучні, буферні та відновлювані території. Ключові території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для даного регіону компонентів ландшафтного та біорізноманіття. Сполучні території (екокоридори) поєднують між собою ключові території, забезпечують міграцію тварин та обмін генет. матеріалу. Буферні території забезпечують захист ключових та сполучних територій від зовнішніх впливів. Відновлювані території забезпечують формування про-

сторової цілісності екомережі, на яких має бути вжито першочергових заходів щодо відтворення первинного природ. стану.

До складових структурних елементів екомережі включаються: території та об'єкти ПЗФ; землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохорон. зони; землі ліс. фонду; полезахисні ліс. смуги та ін. захисні насадження, які не віднесені до земель ліс. фонду; землі оздоровчого призначення з їх природ. ресурсами; землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів; ін. природ. території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, кам'яні розсипи, піски, солончаки, зем. ділянки, в межах яких є природ. об'єкти, що мають особл. природ. цінність); зем. ділянки, на яких зростають природ. росл. угруповання, занесені до Зеленої кн. України; території, які є місцями перебування чи зростання видів тварин. і росл. світу, занесених до Червоної кн. України; частково землі сільськогосп. призначення екстенсивного використання – пасовища, луки, сіножаті тощо; радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні як природ. регіони з окремим статусом.

У чинному зак-ві чітко визначено порядок включення до переліку територій і О. е., а також режим їх охорони та використання. Так, включення територій та об'єктів до переліків територій та О. е. здійснюється з урахуванням їх значення з точки зору екології, ботаніки, зоології та ландшафтознавства. Перш за все до переліків включаються тери-

торії та об'єкти, що мають загальнодерж. значення з точки зору ландшафтного та біорізноманіття. Включення територій та О. е. до певних переліків здійснюється на підставі рішень органів виконавчої влади та органів місц. самоврядування відповідно до їх повноважень у порядку, що встановлюється КМУ.

Включення територій, об'єктів ПЗФ та ін. територій, що підлягають особл. охороні, до переліку територій та О. е., не призводить до зміни режиму їх охорони та використання, визначеного відповідно до закону. За потреби зміни режиму охорони та використання території чи О. е., виходячи з вимог Зведеної схеми формування екомережі України, регіональних чи місц. схем формування екомережі, відповідно до закону змінюються статус, тип, категорія або режим відповідної території чи О. е. Режим охорони та використання буферних зон, сполучних і відновлюваних територій екомережі визначається згідно з відповідною схемою екомережі.

ЗУ «Про екологічну мережу України» передбачено, що включення територій та об'єктів до переліку територій та О. е. не призводить до зміни форми власності і категорії земель на відповідні зем. ділянки та ін. природ. ресурси, їх власника чи користувача. Проте для власників і користувачів територій і О. е. встановлено комплекс прав та обов'язків. Власники і користувачі територій та об'єктів, включених до переліків територій та О. е., беруть на себе зобов'язання щодо збереження природ. ресурсів, їх екологічно збалансованого та рац. використання.

Лит.: Акімов В. В. Про формування національної екологічної мережі в Україні // Вісник Університету внутрішніх справ, 2000, вип. 12, ч. 2; Ковтун О. М. Формування національної екологічної мережі – важливий напрям планування використання та охорони земель в Україні // Адвокат, 2010, № 1; Платонова С. О. Правове забезпечення формування та функціонування екологічної мережі України // Актуальні проблеми держави і права, 2010, вип. 52; Даниленко Б. В. Створення екологічних коридорів в Україні // Вісник Академії правових наук України, 2013, № 1 (72).

О. М. Ткаченко.

ОБ'ЄКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ – територія, призначена для озеленення, на якій передбачаються реконструкція і проведення капітального або поточного ремонту об'єктів зеленого фонду.

Згідно з Правилами утримання зелених насаджень в населених пунктах України, зелені насадження – деревна, чагарникова, квіткова та трав'яна рослинність природ. і штучного походження на визначеній території населеного пункту. Зелені насадження поділяються на 3 групи: 1) зелені насадження заг. користування – зелені насадження, які розташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та бот. садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і ін., які мають вільний доступ для відпочинку; 2) зелені насадження обмеженого користування – насадження на територіях